

Překonat nebo „navázat“

Důraz na význam Patočkových textů z doby „Negativního platonismu“ (a tomu blízké) se často setkává s námitkou, že sám Patočka tuto celou problematiku opustil anebo aspoň ponechal nevyužitou („nevyčerpanou“). Na to lze celkem snadno a právem odpovědět poukazem na to, co Heidegger (r. 1931) říká ve svém výkladu IX. knihy Aristotelovy Metafyziky: „Je tedy třeba Aristotela překonat; nikoli směrem kupředu, ve směru pokroku, nýbrž ve směru zpátky, ve směru původnějšího odhalení toho, co Aristoteles uchovil.“ (Ve Chvatíkově překladu, 2001, na str. 63.) Navázat na Patočku nemusí totiž znamenat jít tím směrem, kterým se on sám vydal, nýbrž nechat se hluboce oslovit třeba jen jednou fází jeho filosofování a vydat se jejím směrem, i když sám Patočka se tím směrem nakonec nevydal a nechal tu cestu nějak nevyužitou. Lze ostatně poměrně snadno prokázat, že Patočka ten směr uvažování, kterým se vyznačují texty z uvedené doby „Negativního platonismu“ (tedy z konce války a z let nejbližších), vůbec naprosto neškrtl a nevymazal, ale že se příležitostně vyjadřuje způsobem, dost přesvědčivě dokládajícím, že si to vše ponechává jako zatím nevyužitou možnost na nějakou budoucí příležitost. (U Patočky lze něco takového s užitkem podniknout zejména také proto, že on sám nebyl vůbec dogmatický ve svém vyjadřování a dokonce ani v přijaté terminologii, ale často psal – zejména své poznámky a nápady – spíše pod dojmem toho, co právě přečetl; a Patočka četl hodně, zvláště v době, kdy byl v FÚ AV s poměrně bohatou knihovnou.)

(Písek, 140418-1.)